

KALENKIEWICZ MACIEJ *ju pr*

3

/1906-1944/, pseud. "Kotwicz", "Bóbr", "Kotwica", "Maciej"

Urodził się 1 lipca 1906 w Paceniczach pow.wołkowyski jako syn Jana, ziemianina z Trokiennik, posła do sejmu R.P. w l.1922-27 i Heleny Zawadzkiej. Początkowo ⁽¹⁹¹⁶⁻¹⁹²⁰⁾ kształcił się w Gimnazjum Nauczycieli i Wychowawców w Wilnie /późniejsze Gimnazjum Państwowe im. Zygmunta Augusta, a następnie przenosi się do Korpusu Kadetów w Modlinie, gdzie w 1924 uzyskuje maturę.

W tymże roku rozpoczyna służbę wojskową, wstępuje do Oficerskiej Szkoły Inżynierii w Warszawie, którą kończy jako prymus w 1927 z przydziałem do 1 Pułku Saperów Legionów im. T. Kościuszki w Modlinie na dowódcę plutonu.

15 sierpnia 1926 zostaje mianowany podporucznikiem, a w dwa lata później - promowany na porucznika. Od września 1928 jest instruktorem w Szkole Podchorążych Rezerwy Saperów w Modlinie, a w 1929 otrzymuje przydział do Centrum Wyszkozenia Saperów, skąd w roku następnym /1930/ zostaje przeniesiony służbowo na Wydział Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej - dla kontynuacji studiów.

W 1935 uzyskuje dyplom inżyniera urządzeń i komunikacji miejskich. Podczas studiów pisuje w Przeglądzie Technicznym prezentując wyniki swoich badań naukowych, publikuje wiersze i nowele w tygodniku Świat i Kurierze Warszawskim.

Po studiach otrzymuje ponowny przydział w Centrum Wyszkozenia Saperów, a w 1936 awans na kapitana i obejmuje dowództwo IV Kompanii I Baonu Saperów w Modlinie. Równocześnie jako absolwent politechniki jest wykładowcą w Szkole Podchorążych Rezerwy Saperów i przygotowuje się do Wyższej Szkoły Wojennej, do której zostaje przyjęty w 1938. Kończy tylko pierwszy rok studiów latem 1939, mimo to uzyskuje tytuł oficera dyplomowanego na podstawie rozkazu ~~Naczelnego~~ Naczelnego Wodza w Anglii.

W sierpniu 1939 zostaje przydzielony do sztabu Suwalskiej Brygady Kawalerii, wchodzącej w skład Samodzielnej Grupy Operacyjnej "Narew". Nad Kanałem Augustowskim i Biebrzą buduje umocnienia osłaniające Augustów. Od 15 września pełni funkcję adiutanta taktycznego w 110 Pułku Ułanów w Grupie gen. Wacława Przeździeckiego, a od 28 września zostaje oficerem sztabu Oddziału Wydzielonego WP dowodzonego przez mjr Henryka Dobrzańskiego /"Hubala"/, a następnie jego zastępcą. Bierze udział w starciach zbrojnych z Niemcami w Górach Świętokrzyskich i Lasach Starachowickich oraz Suchedniowskich, m.in. pod Chodkowem i Cisodnikami.

Na wezwanie Naczelnego Wodza, skierowane do żołnierzy służb technicznych, o zgłaszanie się do Wojska Polskiego organizowanego we Francji, K. 2 grudnia 1939 opuszcza oddział i przez Węgry, Jugosławię, Włochy dociera 24 grudnia do Paryża. Tam od 1 stycznia 1940 jest słuchaczem oficerskiego kursu aplikacyjnego saperów w Wersalu, a od 15 marca instruktorem tegoż kursu w Centrum wyszkolenia Saperów.

Wraz z kpt. Janem Górskim już w lutym 1940 zgłasza gotowość grona oficerów do udziału w desantach do kraju. Od maja pracuje w biurze Komendy Głównej

→ ZWZ kierowanej przez gen. Kazimierza Sosnkowskiego najpierw w Paryżu a potem w Angers. W tym czasie zostaje też zaprzysiężony na → Rotę ZWZ.

4 Po upadku Francji K. zostaje ewakuowany do Anglii. Tam w Szkocji obejmuje dowództwo kompanią saperów, w rejonie Biggar, wchodzącej w skład 1 Brygady Strzelców. Od października 1940 pracuje w Oddziale III Sztabu Naczelnego Wodza w Wydziale Studiów i Szkolenia Spadochronowego.

Jest współtwórcą lotniczej łączności z krajem oraz polskich wojsk spadochronowych, a także autorem i współautorem podstawowych opracowań w tej dziedzinie.

Jest jednym z pierwszych cichociemnych, którym dane było znaleźć się w kraju już w końcu 1941. Lot i skok ekipy^{nr 2} "Jacket" nastąpił nocą 27/28 grudnia, bez placówki przyjmującej, o czym skoczkowie byli poinformowani.

9/10 Na skutek pomyłki pilota zrzuceni zostają na teren Reichu w pobliżu granicy GG przy szosie Sochaczew-Gąbin. Po skoku czterech spadochroniarze zostali zatrzymani przez patrol Grenztzschutzu. Przy próbie rewizji wywiązuje się walka, w której ginie 4 Niemców, a K. zostaje ranny w rękę. Mimo to poprzez punkt kontaktowy w Domaniewicach dociera do Warszawy, gdzie przebywa na melinach.

Na początku 1942 otrzymuje przydział do Komendy Głównej ZWZ na stanowisko kierownika referatu operacyjnego w Oddziale III. Za walkę z Niemcami po skoku zostaje w marcu 1942 odznaczony przez gen. "Grota" krzyżem Virtuti Militari V klasy, a we wrześniu awansowany na majora ze starszeństwem od 27 grudnia 1941. W Warszawie występuje jako Jan Kaczmarek, właściciel przedsiębiorstwa branży piśmiennie-papierniczej.

Podczas dwuletniej pracy sztabowej K. jest współautorem drugiego planu powstania powszechnego "W-154", a także autorem bądź współautorem większości instrukcji bojowych; uczestniczy w pracy Biura Badań Technicznych Wydziału Saperów KG AK; jest jednym z inicjatorów wydawnictwa Załoga i członkiem pisma lotniczego Wzlot; nie zaniedbuje także własnej twórczości poetyckiej.

Jako przedstawiciel KG przeprowadza inspekcje okręgów, m.in. w Kielcach i Lublinie. W sierpniu kieruje akcjami partyzanckimi przy zdobywaniu granicznych strażnic niemieckich - dla sprawdzenia metod walki. Organizuje ufundowanie sztandaru dla 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej w Anglii i wchodzi w skład poczty sztandarowej podczas jego poświęcenia w listopadzie 1942 w kościele PP Kanoniczek na Starym Mieście.

W lutym 1944 K. kończy pracę sztabową i wkracza w ostatni etap służby krajowi, w walkę zbrojną o polskie Kresy. Wyjeżdża z Warszawy z wysokimi pełnomocnictwami dla unormowania stosunków w Okręgu Nowogródek AK. Na początku marca bierze udział w rozprawie Wojskowego Sądu Specjalnego nad ^{rt.m.} Józefem Swidą /"Lech"/ dowódcą Zgrupowania Nadniemeńskiego, b. hubalczykiem. W połowie marca przejmuje to zgrupowanie w składzie I i II

batalionu, później zaś VIII baonu "Bohdanka" 77 pp AK. ^{obszaru} Terenem jego działania ^{obszaru} jest teren na południe od Lidy po Niemen, między dopływami Lebiodą i Gawią, nazywany "Rzeczpospolitą Nadniemeńską" z racji całkowitego wyrugowania okupanta niemieckiego i opanowania tego obszaru przez polskie oddziały bojowe.

Okres dowodzenia przez K. Zgrupowaniem obejmuje: akcje bojowe, usprawnienia sztabowo-operacyjne, a także szkolenie, do którego przywiązywał wielką wagę, organizując kurs dla młodszych dowódców piechoty.

W kwietniu K. nawiązuje kontakt z → ppłk. "Wilkiem", dowódcą Okręgu Wilno AK celem podjęcia odpowiednich ustaleń do → operacji "Ostra Brama" vel "Serce". Pomysł i podstawowa koncepcja, która została zaakceptowana przez KG AK, były jego autorstwa.

8/10
Dla realizacji tego celu postanawia sprowadzić liczne, dobrze uzbrojone oddziały Okręgu Nowogródzkiego wchodzące w skład → Zgrupowania Stołpeckiego, uwikłanych w nieustające walki z Niemcami i czerwoną partyzantką. Wydziela ze swego Zgrupowania kombinowany oddział → "Bagatelka" w sile około 600 żołnierzy i na jego czele 23 czerwca rusza w sukurs Zgrupowaniu Stołpeckiemu. Z Dokudowa, atakowany przez sowieckich partyzantów, dociera pod → Iwie, gdzie 24 czerwca w starciu z Niemcami "Kotwicz" zostaje ciężko ranny w prawe ramię. Bagatelizuje zranienie, pozostaje z oddziałem i w parę dni później bierze jeszcze udział w zasadzce na transport niemiecki w pobliżu maj. Kwiatkowce KXSK/Subotnik.

Wobec wywiązania się gangreny ręki zostaje przetransportowany pod opiekę służb sanitarnych Okręgu Wileńskiego i 29 czerwca poddany amputacji ręki przez → dr Władysława Żemojtela w → Antoniszkach pod Oszmianą. Pobyt w szpitalu polowym w → Onzadowie uniemożliwia mu udział w walkach o Wilno.

Już 9 lipca melduje się u gen. "Wilka" w → Wołkorabiszkach i powraca do swego oddziału, z którym przesuwają się w kierunku → Puszczy Rudnickiej. Stacjonując w Jaszunach unika aresztowania 17 lipca i poprzez Puszczy Rudnicką wycofuje się do → Puszczy Ruskiej, walcząc z sowieckimi oddziałami na jej południowo-wschodnim skraju w okolicach Lubi-cza, Pielas, Radunia i Skirejek.

5 sierpnia przejmuje od → kpt. Stanisława Sędziaka /"Warta"/ dowództwo nad Podokręgiem Nowogródek, a 18 sierpnia gen. "Bor" awansuje K. do stopnia podpułkownika.

6
21 sierpnia 1944 ginie wraz z 35 żołnierzami w bitwie pod → Surkontami w pow. lidzkim w walce z przeważającymi siłami sowieckimi. Tam też został pochowany.

Odznaczony był: dwukrotnie krzyżem Virtuti Militari 5 klasy, dwukrotnie Krzyżem Walecznych i Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami.

Jego bogaty dorobek autorski obejmuje 25 pozycji, znajdujących się w części w posiadaniu żony Ireny Kalenkiewicz, w części - w Studium

6

9/10

Polski Podziemnej w Londynie.



Relacja Ireny Kalenkiewicz

Niepodlegli ciemności. Antologia poezji cichociemnych. Pod redakcją K. Toch-
mana. Zwierzyniec-Zamość 1991

Własne wspomnienia.

64 Jerzy Brzozowski



ST

9.

3ao

10

11